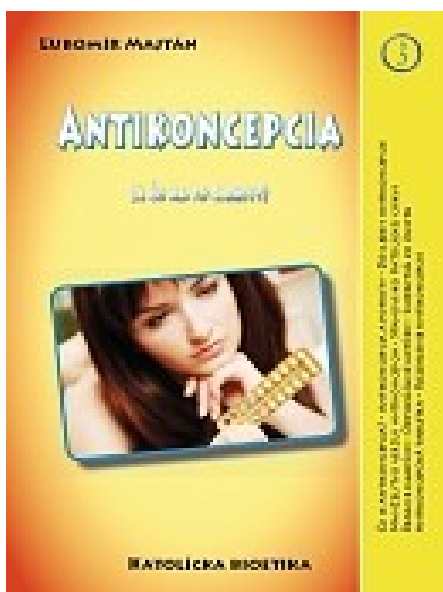

Antikoncepcia (A čo na to Cirkev?)

Brožúrka sa snaží sprostredkovať postoj Katolíckej cirkvi a prezentovať postoje katolíckej bioetiky.

Veriacim chce ponúknuť orientáciu v problematike antikoncepcie. Oceňujem snahu autora vyjadriť sa k tejto téme, ale domnievam sa, že tak, ako je brožúrka napísaná, by neobstála v diskusii s tými, ktorí pravdu hľadajú, ale majú pochybnosti. Aj mne ide o to, aby veriaci mali správnu orientáciu. Preto sa chcem vyjadriť zo skúseností, ktoré mám ako lektorka STM metódy PPR Ligy pár páru a ponúknuť prehľad problémových častí textu s návrhom na ich úpravu:

1. kapitola – nepresná definícia antikoncepcie
2. kapitola – nepresné rozdelenie antikoncepcie, termín „prirodzená antikoncepcia“
3. kapitola ---
4. kapitola – hovorí o pohľadoch, ktoré zahŕňa manželstvo, nie o významoch manželského aktu
5. kapitola – svedectvá – všetky sa týkajú len hormonálnej antikoncepcie
6. kapitola ---
7. kapitola ----
8. kapitola – Stanovisko Katolíckej cirkvi – nejde o to, žeby sme nemali rozhodovať, kedy vznikne nový život a kedy nie
9. rozdelenie prirodzených metód – nepresné a neúplné

V práci chýbajú odkazy na štúdie a zdroje, prípadne pri metódach PPR navigácia, kde je ich možné sa naučiť.

1. kapitola: Čo je antikoncepcia?

Autor nazýva antikoncepciou všetky spôsoby, ktorými chce človek zamedziť vzniku nového života.¹

Myslím, že táto definícia je nepresná a z nej sa odvíjajú ďalšie sporné tvrdenia v brožúrke. Ak by totiž boli antikoncepciou *všetky spôsoby, ktorými chce človek zamedziť vzniku života*, potom by táto definícia obsahovala aj abstinenciu od pohlavného styku. Tiež by to znamenalo, že podstata antikoncepcie je v úmysle konajúceho – konkrétne v úmysle predísť tehotenstvu. Ale tento úmysel v skutočnosti Katolícka cirkev nenazýva antikoncepčným: v encyklike *Humanae vitae* hovorí, že môžu jestvovať oprávnené dôvody, kvôli ktorým sa manželia rozhodujú na určitý čas alebo natrvalo predchádzať tehotenstvu. Ba encyklika vyzýva manželov k zodpovednému rodičovstvu a definuje ho v bode 10 tejto encykliky.

Ak sa rozhodnú manželia predísť tehotenstvu **abstinenciou** od manželského aktu v plodnej fáze cyklu ženy, tiež majú **úmysel zamedziť počatiu** – a predsa ich počínanie Cirkev nenazýva antikoncepciou. Nazývať abstinenciu od pohlavného styku antikoncepciou (aj prirodzenou

¹ s. 7

antikoncepciou) je absurdné – pretože by sa ňou stával všetok čas, ktorý manželia nevenujú pohlavnému životu.

Domnievam sa, že definíciu antikoncepcie by lepšie vystihovalo iné vyjadrenie:

Antikoncepciou nazývame prostriedky a postupy (mechanické, chemické, hormonálne, chirurgické či behaviorálne) používané s cieľom vyhnúť sa počatiu pri pohlavnom styku, ktorých princípom je zásah do fyziologických procesov nevyhnutne nutných k počatiu v ktorejkoľvek fáze plodivého procesu (t. j. od tvorby pohlavných buniek až po okamih splynutia prvojadier spermie a vajíčka).²

2. kapitola: Rozdelenie antikoncepcie

Predošlá definícia je východiskom aj pre druhú kapitolu. V nej autor hneď na úvod píše, že **vo všeobecnosti sa ujalo takéto rozdelenie antikoncepcie:**

- bariérová (kondóm, ženský kondóm, špongia, pesar)
- abortívna (vnútromaternicové teliesko, pilulka „deň po“, abortívna pilulka RU-486)
- sterilizačná (vazektómia, podviazanie vajčkovodov)
- prirodzená.

Tu by sa žiadalo dať odkaz, kde konkrétne sa takéto rozdelenie antikoncepcie uvádza. Čo je to „vo všeobecnosti“? Myslím, že aj keď sa niekedy v zdravotníctve (napr. v gynekologických čakárňach na plagátoch týkajúcich sa efektivity antikoncepcie) používa pojem „prirodzená antikoncepcia“, nepoužíva sa súčasne „vo všeobecnosti“ pojem „abortívna antikoncepcia“. Ak by toto rozdelenie malo charakterizovať rozdelenie antikoncepcie z pohľadu Katolíckej cirkvi a bioetiky, teda ak by sme chceli skutočnosti pomenúvať pravdivými slovami, nemal by v ňom mať miesto pojem „prirodzená antikoncepcia“.

V uvedenom rozdelení **vypadla veľká skupina hormonálnej antikoncepcie**. Je spomenutá len „anti-baby pilulka“ spolu s tabletkou „deň po“. Spoločne sa pre celú túto skupinu uvádza, že jej cieľom je odstránenie oplodneného vajíčka. Hormonálnej antikoncepcii sa síce venuje celá ďalšia tretia kapitola, ale potom to pôsobí, akoby to bola samostatná skupina, ktorá s antikoncepciou nesúvisí – a teda to pôsobí neprehľadne.

Ak by uvedené rozdelenie chcelo byť odlišené vzhľadom na možnosť skorého potratu, potom by v takomto rozdelení nemala chýbať hormonálna antikoncepcia vo všetkých jej formách, nielen ako pilulka „po“. (Medicínsky sa o aborte hovorí až od uhniesdenia oplodneného vajíčka, pretože až vtedy je možné klinicky tehotenstvo potvrdiť. Preto je presnejšie hovoriť o postfertilizačných účinkoch, ktoré zahŕňajú smrť novej počatej ľudskej bytosti.)

V rozdelení **chýba taktiež antikoncepcia behaviorálna**, t.j. prerušovaný styk a rôzne sexuálne praktiky, ktorými manželia nahrádzajú pohlavný styk – orálny styk, análny styk, petting.

Z rozhovorov s veriacimi pármí viem, že **mnohí katolícki manželia považujú práve tieto spôsoby za prirodzené spôsoby predchádzaniu tehotenstvu**, pretože si myslia, že predsa neprijímajú do tela žiadne chemické látky, ani nie sú v kontakte s latexom a tým eliminujú nežiaduce zdravotné účinky.

Aj keď vieme, že aj tieto praktiky v sebe nesú dôsledky na zdravotný stav – napr. na psychiku, sú manželia, ktorí tieto nepríjemnosti a následky na sebe nepocitujú, alebo sú ich ochotní akceptovať, podobne, ako sú ochotní akceptovať nežiaduce účinky napr. paralenu. Momentálny „osoh“ u nich vysoko prevažuje nad možnými nežiaducimi účinkami.

² Porov. SKOČOVSKÝ, K. D., Odpoveď na článok M. Váchy: „Jak přirozené je přirozené plánování rodičovství?“, nepublikovaný rukopis, archív autora 2005.

Navrhujem iný prehľad:

Antikoncepcia					
Hormonálna		Nehormonálna			
<i>Primárny mechanizmus účinku:</i> blokovanie ovulácie	<i>Primárny mechanizmus účinku iný (lokálny, zahustenie hlienu, zmena endometria)</i>	Bariérová	Chirurgická	Behaviorálna	Mechanická
orálna HA dvojzložková hormonálne IUD náplaste injekcie podkožné implantáty	gestagénna HA IUD IUS	prezervatív pesar spermicídne peny spermicídne gély	sterilizácia vazektómia	prerušovaný styk petting orálny sex análny sex	IUD nehormonálne

V druhej kapitole pri bode „prirodzená antikoncepcia“ je veta: ***Prirodzené metódy sú jediné, ktoré možno bezpečne prijať s tým, že neporušujú morálne zásady, pretože rešpektujú telo ženy.***³

Je pravdou, že metódy PPR sú bezpečné zo zdravotného hľadiska. Ale ich morálnosť nie je len v rešpektovaní tela ženy. Prerušovaný styk napr. takisto nezasahuje do tela ženy, a predsa nie je morálne dobrý. Okrem toho, niekto by mohol namietnuť, že chce rešpektovať telo ženy a nechce ho zaťažovať nadmerným počtom tehotenstiev a pôrodov, a preto si volí orálny sex alebo prerušovaný styk.

Veľmi často si veriaci myslia, že Cirkev nedovoľuje antikoncepciu, lebo antikoncepcia, najmä hormonálna, má veľa nežiadúcich vedľajších účinkov – tie sú, nakoniec, pri každom prípravku uvedené v príbalovom letáku. Je síce pravdou, že negatívne vedľajšie účinky antikoncepcie sú nasmerované proti zdraviu, ničia toto dobro. **Ale nie „vedľajšie účinky“, ale práve hlavný, povieme primárny cieľ antikoncepcie je nezlučiteľný s láskou a vernosťou manželského života.** Aj keby veda niekedy v budúcnosti vynašla antikoncepciu absolútne neškodnú pre zdravie (osobne si myslím, že to nie je možné), aj tak by bola zlá, nemorálna, hriešna.

Ďalšia sporná oblasť je **použitie termínu „prirodzené“**. Termín „prirodzené“ môže mať najmenej dva významy: jeden, ktorý označuje to, čo je „prírodné“, nie umelé, nevyrobené človekom, druhý ním označuje také skutky, ktoré sú v súlade s poriadkom stvorenia a poznateľné ľudským rozumom – teda v súlade s prirodzeným zákonom. Cirkev sa vo svojom učení o zodpovednom rodičovstve odvoláva na druhý význam tohto slova. **Nedelí antikoncepciu na prirodzenú (prírodnú, ekologickú...), a teda dobrú – a na umelú (chemickú, hormonálnu latexovú...) a teda zlú.**

V tejto brožúrke sa termín „prirodzené“ používa v tom prvom význame – preto sa stretneme s pojmom „prirodzená antikoncepcia“ a „umelá antikoncepcia“.

Tento rozdiel sa snažila vysvetliť už encyklika *Humanae vitae* a konštitúcia *Familiaris consortio*:

„Cirkev zostáva verná sebe i svojmu učeniu, keď uznáva, že manželia môžu brať do úvahy neplodné obdobia, alebo keď vyhlasuje za vždy nedovolené používanie takých prostriedkov, ktoré priamo prekážajú počatiu, hoci sa toto druhé počínanie dovoľáva dôkazov, ktoré sa zdajú čestné a vážne. V skutočnosti sa oba tieto prípady hlboko odlišujú: v prvom prípade manželia oprávnené využívajú možnosť, ktorú im dala príroda; v druhom zasa prekážajú, aby počatie prebiehalo podľa svojho prirodzeného poriadku. Nedá sa poprieť, že manželia sa v oboch prípadoch so vzájomným súhlasom a z prijateľných dôvodov chcú vyhnúť počatiu a mať istotu, že nebudú mať deti. Treba

³ s.14

však súčasne uznať, že iba v prvom prípade sa manželia vedia zdržať manželského styku v plodných obdobiach, kedykoľvek z primeraných dôvodov nie je žiadateľné počať dieťa“ (HV 16).

„Ide tu o rozdiel omnoho rozsiahlejší a hlbší, ako sa obyčajne myslí, lebo tu stoja oproti sebe dve nezlučiteľné chápania ľudskej osobnosti a sexuality. Voľba prirodzených cyklov prináša so sebou aj prijatie času samej osoby, čiže ženy, a tým aj prijatie dialógu, vzájomného rešpektu, spoločnej zodpovednosti a ovládania sa. Prijat' tento čas a dialóg znamená to isté, ako uznať súčasne duchovný i telesný ráz manželskej jednoty, znamená aj prežívanie osobnej lásky so svojou požiadavkou vernosti“ (FC 32).

Prijateľným štýlom to vysvetľuje aj Christopher West, z ktorého knihy *Radostná zvesť o sexe a manželstve* je čerpané na iných miestach brožúrky:

„Ak kladieme dôraz na „prirodzené“ verzus „umelé“ metódy, nepochybne ťažko uvidíme zásadný rozdiel medzi periodickou abstinenciou a antikoncepciou. Mnohé veci, ktoré používame, sú umelé, napr. polystyrén, avšak nie sú nemorálne. Čím sa potom líši umelá kontrola počatia?

Cirkev nie je proti umelej kontrole počatia preto, že je umelá, ale preto, že je antikoncepcná. Antikoncepcia je voľba ľubovoľnej metódy, ktorou rušíme prokreatívny potenciál daného pohlavného styku. ... To sa dá dosiahnuť veľkým množstvom umelých prostriedkov a hormónov alebo chirurgickou sterilizáciou. Dá sa to však dosiahnuť aj bez použitia čohokoľvek umelého, napr. pri prerušovanej súloží. Aby sa predišlo veľkému množstvu zmätkov pri opise toho, s čím presne Cirkev nesúhlasí, najvhodnejšie je použiť slovo antikoncepcia. Umelá s tým nemá skutočne nič spoločné a toto slovo je v diskusii lepšie úplne vynechať.

Navyše Cirkev schvaľuje PPR nie preto, že je „prirodzené“ ako opak umelého, ale preto, že v nijakom prípade nie je antikoncepcné. Pár praktizujúci PPR nikdy neruší prokreatívny potenciál daného pohlavného styku. PPR nie je prirodzenou antikoncepciou. Nie je to vôbec žiadna antikoncepcia.⁴

4. kapitola: Manželstvo verzus antikoncepcia

Obsahuje veľa nepresných a nedostatočných informácií:

Manželstvo okrem iného dáva ľuďom schopnosť stať sa rodičmi.

Schopnosť stať sa rodičmi nie je závislá od manželstva – to je každodenná realita. A nie každý manželský pár túto schopnosť má. Presnejšie by bolo vyjadriť, že plodenie detí má svoje miesto v manželstve, nie mimo neho.

Manželia sú teda Bohom obdarení a spolupracujú s ním na odovzdávaní nového života“.

Súhlasím s druhou polovicou vety – totiž že manželia sú povolaní k spolupráci s Bohom na odovzdávaní života. Žiadalo by sa doplniť, že sú Bohom obdarení vo sviatosti manželstva stavovskou milosťou, aby toto povolanie mohli naplniť, nie automaticky schopnosťou splodiť dieťa. A aj keď logicky je manželstvo pre rodinu, jeho význam neumenšuje nedobrovoľná bezdetnosť.

Ďalšia veta sa už týka odmietania plodnosti manželského partnera – ale pre niektorých kresťanských manželov to nie je argument, pretože vnímajú plodnosť ako celok. Ak majú nejaké deti, predpokladajú, že predsa plodnosť partnera neodmietli a nevidia dôvod, prečo by ju mali vždy znova prijímať, keď jej odmietnutie vnímajú ako prejav svojej zodpovednosti za veľkosť rodiny.

⁴ West, Ch.: *Radostná zvesť o sexe a manželstve*, s. 117

Ďalší odstavec by mal byť kľúčovým pre vysvetlenie tohto postoja. Je uvedený vetou:

„Manželstvo teda v sebe zahŕňa dva pohľady: unitívny a prokreatívny.“

Nepresné je slovo „pohľady“. Encyklika *Humanae vitae* je veľmi presná, keď hovorí, že ide o **významy manželského aktu**, ktoré sú navzájom úzko späté natoľko, že nie je možné zrušiť jeden bez toho, aby sa tým nenarušil aj druhý.

Podstatné je pochopenie práve týchto dvoch pojmov:

- **manželský akt**
- **význam manželského aktu**

Manželský akt je naplnením a potvrdením manželskej zmluvy. Až po prvom manželskom akte je manželstvo konštituované ako manželstvo, v právnom jazyku cirkvi hovoríme o manželstve, ktoré je „*ratum et consummatum*“. Od tejto chvíle je nielen uzavreté, ale už ho nemôže nijaká moc rozlúčiť.

Ján Pavol II. píše v katechézach Teológie tela v kapitole *Reč tela a sviatosťný znak* takto:

„Manželstvo sa ako sviatosť uzatvára slovom, ktoré je sviatosťným znakom vzhľadom na svoj obsah: „Beriem si ťa za manželku – manžela ..., neopustím ťa ... budem ťa milovať a ctíť“. Samo osebe je však toto sviatosťné slovo iba znakom uzavretia manželstva. Uzavretie manželstva sa natoľko odlišuje od jeho naplnenia, že bez tohto naplnenia nie je ešte manželstvo v celej skutočnosti konštituované. Potvrdenie, že manželstvo bolo právne uzavreté, ale zatiaľ nenaplnené (ratum – non consummatum) sa rovná tvrdeniu, že nebolo úplne konštituované ako manželstvo. Samotné slová sa totiž nevzťahujú iba na danú skutočnosť, ale môžu byť naplnené len cez „bytie jedným telom“. Preto od slov prechádzame k skutočnosti, ktorá zodpovedá týmto slovám. Manželstvo ako sviatosť Cirkvi sa uzatvára slovami vysluhovateľov, ktoré znamenajú a označujú, čím sa obaja rozhodli odteraz byť pre seba navzájom. Do tejto štruktúry sviatosťného znaku vstupujú slová mladomanželov spolu s tým, čo označujú. Preto je znak sviatosti manželstva konštituovaný slovami mladomanželov natoľko, nakoľko týmto slovám zodpovedá skutočnosť, ktorú oni sami predstavujú. Vyrieknuté slová by samy nevytvárali sviatosťný znak manželstva, keby týmto slovám nezodpovedala ľudská subjektivita snúbencov a súčasne vedomie tela spojené s mužskosťou a ženskosťou ženicha a nevesty. Znak sviatosti manželstva sa utvára tým, že slová vyrieknuté mladomanželmi vyjadrujú to isté, čo na počiatku „reč tela“. Muž a žena sa stanú pre seba vzájomným darom.“⁵

Manželský akt (nie iba pohlavný styk medzi manželmi – v tom je rozdiel) **je rečou tela vyjadrený manželský sľub**. Je symbolom toho, že tí dvaja sú manželia. (Význam sa tu viaže na symbol). Manželia si v deň svadby sľúbili dve skutočnosti – **jednotu a plodnosť**. **Jednotu** v tom, že ich vzťah je celoživotný a výlučný, v ktorom chcú vytvárať spoločenstvo lásky a byť tak úzko spojení, že vytvárajú „jedno telo“. **Plodnosť** v tom, že chcú, aby ich láska dávala život. Túto skutočnosť si tí dvaja vyjadrujú navzájom v **manželskom sľube rečou slov a v manželskom akte rečou tela**. Tým, že sa pri manželskom spojení stávajú jedným telom, vyjadrujú symbol jednoty. Toto spojenie má byť zároveň výrazom ich zjednotenia na duchovnej úrovni. Je neoddeliteľne telesné i duchovné. A súčasne tým, že obaja prijímajú telo toho druhého so schopnosťou dávať život – tým, že majú spojenie spôsobom, akým sa život odovzdáva, symbolicky vyjadrujú svoju plodnosť.

Nie každý manželský akt má aj plodivú *funkciu* – ale každý musí mať plodivý význam. Toto vyjadruje encyklika *Humanae vitae* v bode 20 – ktorý sa aj tu v brožúrke uvádza: *Akýkoľvek manželský akt musí zostať otvoreným (aspoň nie úmyselne uzavretým) na odovzdávanie života*“.

⁵ Ján Pavol II: *Ako muža a ženu ich stvoril*. (Teológia tela), II. časť: Rozmer znaku. Reč tela a skutočnosť znaku.

Katolícki manželia potrebujú pochopiť, že Cirkev od nich nevyžaduje plodivú funkciu – veď nie je cieľom každého manželského spojenia tváriť sa, „akože chceme dieťa“, hoci v skutočnosti si preto niekedy volíme neplodné dni, aby sme dieťa nepočali... Ak vyjasníme **rozdiel medzi funkciou a významom manželského aktu**, mnoho ďalších súvislostí je hneď jasnejších.

Napríklad súvislosť, čo potom robí v manželstve antikoncepcia: zámerne zneploďňuje intímne spojenie manželov. Symbolickou rečou hovorí – nechcem prijať skutočnosť, že plodnosť je tvojou súčasťou. Antikoncepcia sa týka iba tela, našu lásku neovplyvní. Umelo štiepi osobu, ktorá je jednotou tela a duše. Považuje plodnosť za niečo natoľko nepodstatné, čo stojí v ceste vyjadrenia lásky. Lásku redukuje na subjektívny cit a ten sa stáva akoby meradlom pravdy: pretože pri používaní antikoncepcie „cítim“, že sa tým prehlbuje naša láska, musí ísť o dobrú skutočnosť. To je však omyl – netvrdia to isté aj dvaja ľudia rovnakého pohlavia, ktorí spolu žijú ako partneri v homosexuálnom zväzku? Nie je podľa ich citov láska rovnako pravdivá a sexuálna aktivita jej pravdivým vyjadrením? A predsa ona „láska“ je vo všetkých uvedených prípadoch len ilúziou, pretože jej chýba symbolické telesné vyjadrenie zodpovedajúce úplnosti daru človeka. Láska má byť „vtelená“.

Je potrebné pochopiť dôležitú skutočnosť – ak zrušíme jeden z významov manželského aktu, je tým zrušený aj význam druhý. Oba významy sa totiž uskutočňujú jeden skrze druhý. Ak manželia úmyselne zabraňujú počatiu pri pohlavnom styku, ich pohlavný styk v objektívnej rovine stráca aj význam jednoty. Nejde potom o manželský akt v pravom zmysle slova, ale o genitálny kontakt. Pri manželskom akte sa nesmie brániť realizácii jeho plodivého určenia – usporiadania, ako je to pri použití antikoncepcie, ale aj pri niektorých sexuálnych praktikách – napr. orálnom sexe. Táto požiadavka predstavuje *normu*, nie iba *ideál* manželskej čistoty, ktorá chráni tak dôstojnosť osoby manžela a manželky, ako aj pravdivosť manželskej lásky.⁶

V tejto štvrtej kapitole však autor používa iné dôvody, prečo je antikoncepcia v manželstve neprijateľná:

„Ak Boh dáva ľuďom veľkú schopnosť byť účastným vzniku nového života, nemali by sme hazardovať s takouto veľkou dôverou. Nemali by sme sa stavať do pozície Boha – rozhodovať, kedy nový život vznikne a kedy nie.“⁷

Toto tvrdenie protirečí učeniu Cirkvi: Manželia *sú zodpovední* za veľkosť svojej rodiny a keďže sú spolupracovníkmi s Bohom Stvoriteľom, Boh im „delegoval“ tento diel zodpovednosti. Boh si neponechal toto rozhodovanie iba pre seba. Manželia majú zvážiť svoje podmienky – zdravotné, ekonomické, sociálne... a v dialógu lásky sa rozhodnúť, koľko detí a kedy pozvú do svojho života.

„Manželia vedia, že v úlohe životodarcov a vychovávateľov – a to treba pokladať za ich vlastné poslanie – sú spolupracovníkmi a sťaby tlmochníkmi lásky Boha Stvoriteľa. Preto nech plnia túto svoju povinnosť zodpovedne ako ľudia a kresťania. Poslušní a úctiví voči Bohu, nech si v spoločnej zhode a spoločným úsilím utvoria správny úsudok. Pritom nech prizierajú jednak na svoje vlastné dobro a jednak na dobro detí, čo sa už narodili, alebo prichádzajú do úvahy v budúcnosti; ďalej nech si všímajú materiálne i duchovné podmienky doby a životnej úrovne, a napokon nech berú do úvahy dobro celej rodiny, občianskej spoločnosti i samej Cirkvi. Konečné rozhodnutie musia urobiť pred Bohom sami manželia. ... Spomedzi manželov, čo takto plnia svoju Bohom uloženú povinnosť,

⁶ z korešpondencie s Mgr. K. Skočovským, PhD.

⁷ s. 22

treba sa zvlášť zmieniť o tých, ktorí po spoločnom rozumnom uvážení veľkodušne súhlasia mať a primerane vychovať aj väčší počet detí“ (GS 50).

Môže sa stať, že manželia budú používať metódy PPR nesprávnym spôsobom – pre neopodstatnené dôvody. Ale i tu nie je zlo v samotnej metóde PPR, ale v úmysle tých, ktorí takto metódu zneužívajú. Manželia sú totiž povolani tiež k tomu, aby boli veľkorysí v službe životu. Sú povolani tiež k tomu, aby dôverovali Bohu, že ak budú veľkorysí, on bude veľkorysý tiež. No stále zostáva konečné rozhodnutie na manželoch. Plodivý účel manželstva nie je naplnený len tým, že manželia majú deti, plodivý účel je vždy formulovaný ako „plodenie a výchova detí“ (porov. HV 8). Ako je známe, pred vydaním encykliky *Humanae vitae* skúmali otázky manželskej morálky viaceré komisie teológov. V správe krakovskej komisie, ktorú viedol vtedy ešte kardinál Wojtyła, sa píše:

„Otvorenosť novému životu musí sprevádzať zodpovednosť. ... Počet detí, ktoré sa majú narodiť, sa nesmie nechať na náhodu, ale musí sa rozhodnúť v dialógu lásky medzi manželom a manželkou.“⁸

Autor ďalej v tejto kapitole uvádza svedectvo istej ženy:

„Antikoncepčné prostriedky som pokladala vždy za veľmi ťažkú urážku Boha. Bolo by to miešanie sa do jeho stvoriteľského diela, na čo my, manželia, nemáme nárok.“⁹

Pre toto tvrdenie platí vyššie uvedené. Každý, kto pozná život manželov, vie, že sa môžu ocitnúť v situácii, kedy nebudú považovať za zodpovedné počať ďalšie dieťa a budú mať na to objektívne, spravodlivé dôvody. Tu by bolo potrebné vyjadriť, že **úmysel byť zodpovední za veľkosť svojej rodiny je dobrý, ale nie je jedno, akými prostriedkami bude zrealizovaný.**

Posledné dve citácie, ktoré sú citáciou Ch. Westa a druhá Jána Pavla II. z exhortácie *Familiaris consortio*, hovoria presne o tom, že antikoncepcia **rozdeľuje tie dva významy manželského aktu – teda tu nejde o to, žeby manželia „nemali nárok miešať sa do jeho stvoriteľského diela“ tým, že sa rozhodujú, kedy počať dieťa a kedy nie.**

Bolo by potrebné zreteľne vyjadriť, že prijať antikoncepciu znamená akceptovať **nebiblickú antropológiu človeka, inú teológiu manželstva, celú sexuálnu etiku. Ten spor medzi antikoncepciou a PPR sa netýka iba biologických skutočností.** Celá filozofia sa tu točí okolo lásky – v PPR nejde o prirodzenú antikoncepciu, ale ide o ochotu prijať manželstvo a sexualitu ako prorockú úlohu: hlásať lásku prostredníctvom symboliky tela.

5. kapitola: Dôsledky antikoncepcie

Táto kapitola z väčšej časti popisuje zdravotné riziká a rozporuplné tvrdenia:

- „...**Vo väčšine prípadov sa láska páru, ktorý používa antikoncepciu, zredukuje len na telesné prejavy. Zabúda sa však na to, že láska nie je len o vonkajšku.**“

Toto tvrdenie nie je možné zovšeobecniť. Mnoho katolíckych manželov používa napr. kondómy alebo prerušovaný styk z dôvodu „zodpovednosti“ - realizujú tento úmysel nesprávnymi prostriedkami, ale nemôžeme tvrdiť, že im ide len o telesné prejavy. Mnohí sa cítia nepochopení a pýtajú sa napr. takto:

- *Prečo Cirkev predpisuje manželom, že každý ich manželský akt musí byť spojivý a plodivý?*

⁸ WEIGEL, G., *Svedok nádeje. Životopis pápeža Jána Pavla II.*, II. diel. Bratislava: Slovart 2000, s. 197.

⁹ s. 22

Manželia potom legitímne môžu plánovať spojenie len vtedy, ak chcú splodiť dieťa? Prečo musia byť vždy „love-making“ a „baby-making“ spojené? Prečo je sex morálny iba za účelom oplodnenia? Jednoducho si to niekto vymyslel a nevie to dokázať? A ak je to naozaj tak, že sex je tu hlavne kvôli deťom, tak s pohlavným životom po určitom počte detí treba prestať? Skutočne Cirkev nechápe, že sex nie je len o plodení detí, ale je aj výrazom lásky?

- *Nechcem tu spievať ódy na sex, ale pre mňa je manželské milovanie naozaj niečo veľkolepé aj v duchovnej rovine, mám pocity, ako by som išiel z dobrej spovede, ako po dobrej modlitbe, je to niečo úžasne hlboké. Nehovoriac o tom, aké teplo a harmóniu to prináša do nášho manželského vzťahu.*

6. kapitola: Svedectvá zo života

Sú tu uvedené len štyri – všetky sa týkajú hormonálnej antikoncepcie: dva zlých zdravotných následkov hormonálnej antikoncepcie, tretie súvisu s potratmi, štvrté tvoria len dve vety o tom, ako sa žena po vysadení antikoncepčných tabletiiek začala cítiť duševne i telesne lepšie.

Trúfam si tvrdiť, že **tieto svedectvá nebudú motivovať tých partnerov, ktorí sa cítia lepšie a istejšie vo svojej zodpovednej úlohe s nejakou formou antikoncepcie**. Napríklad manželia, ktorí používajú kondóm alebo prerušovanú súlož a nepociťujú žiadne negatívne zdravotné následky. V tejto kapitole je to málo... Bolo by vhodné doplniť ju svedectvami o žití manželskej čistoty. (V LPP máme k dispozícii množstvo takýchto svedectiev, publikovaných v Novinách z rodiny LPP.)

7. kapitola Antikoncepcia a potraty

- je spojením citácií výborných autorov – Jána Pavla II. z encykliky *Evangelium vitae*, Christophera Westa a Jaceka Salija. Správne poukazuje na abortívnu mentalitu antikoncepcie.

8. kapitola: Stanovisko Katolíckej cirkvi

Hoci sú v tejto kapitole jasné citácie o rozdiel medzi antikoncepciou a PPR, predsa autor hneď v úvode prezentuje stanovisko Katolíckej cirkvi takto:

„Cirkev je len proti všetkým umelým spôsobom antikoncepcie, ktoré vymyslel človek, aby sa stal pánom nad životom.“

Ale Cirkev je proti akejkol'vek antikoncepcii! Nie len proti „umelej“, ale proti každej. A nie preto, že tieto spôsoby vymyslel človek, aby sa stal pánom nad životom. Manželia majú právo určiť počet detí, majú právo rozhodnúť sa, či v danom období budú alebo nebudú pozývať nového človeka do svojej rodiny. Manželia majú právo použiť prirodzené metódy, ktoré tiež „vymyslel človek“ - ale tieto metódy majú úplne inú podstatu ako antikoncepcia. Rozdiel medzi PPR a antikoncepciou niekedy nie je v úmysle používateľov (keď sa metódy PPR využívajú na predchádzanie tehotenstvu), ale v prostriedkoch, ako tento cieľ dosahujú.

PPR nezneplodňuje manželský akt, antikoncepcia zámerne áno.

PPR je len orientáciou vo párovej plodnosti, antikoncepcia ju ničí a vedome zneplodňuje pohlavný styk.

Nižšia citácia tejto kapitoly z textu *Sprievodcu pre spovedníkov o niektorých morálnych témach týkajúcich sa manželského života* to potvrdzuje, a tým akoby si protirečila s prvým

tvrdením. Akoby autor nepochopil, v čom skutočné zlo antikoncepcie spočíva – nie v tom, že človek sa robí pánom nad životom, nie v tom, že sa nemáme miešať do stvoriteľského plánu Boha... ale v tom, že zasahuje manželský akt ako taký. Takmer každá citácia z cirkevných dokumentov sa tu týka manželského aktu.

9. kapitola: Odporúčané metódy

Záver úvodu tejto kapitoly hovorí, že „mnohé páry, ktoré zamenili *umelú* antikoncepciu za prirodzené metódy kontroly počatia, priznalo, že kým používali umelú antikoncepciu, cítili, že niečo nie je v poriadku, hoci nevedeli presne identifikovať, čo to bolo.“ Takéto vyjadrenie znovu evokuje rozdelenie na antikoncepciu umelú – teda zlú, a antikoncepciu prirodzenú – teda dobrú. Stiera sa ten základný medzi podstatou antikoncepcie a PPR. Katolícki manželia sa pýtajú:

Aký je vlastne rozdiel medzi PPR a antikoncepciou? Nie je PPR len kresťanskou alternatívou antikoncepcie? Ved' úmysel je rovnaký – nepočat' dieťa (byť pánom nad životom). Ide tu len o bariéru medzi vajíčkom a spermiou – kondóm tvorí bariéru priestorovú a PPR časovú, zabráni počatiu dieťaťa rovnako.

Na internetových diskusiách sa nájdu takéto a podobné názory:

„Aj mne to pripadá farizejské. Bud' chcem počat' dieťa, a tak urobím všetko pre to, alebo nechcem počat' dieťa, a potom sa vyhnem situácii, keď sa môžu spojiť tie dve zárodočné bunky. Ja nevidím rozdiel medzi prirodzenou metódou a použitím kondómu, ved' k oplodneniu nedôjde.“

„Nevidím zásadný rozdiel medzi „falošným“ spojením s použitím antikoncepcie v plodných dňoch (kde JE možnosť počatia, žiadna antikoncepcia nie je dokonalá) a sexom len v neplodných dňoch, keď k počatiu dôjde skrátka tiež nemôže. Ved' v oboch prípadoch ide o to isté a určite tieto metódy nepraktizujeme z dôvodu možnosti počatia. Naopak, zdá sa mi falošnejšie mať sex v dobe, keď k ničomu dôjsť nemôže, a myslieť si, ako som na to „vyzrál“, pretože žiadnu umelú antikoncepciu nepoužívam. Osobne nevidím v antikoncepčných metódach zásadný rozdiel, pokiaľ neškodí zdraviu. Je divné, prečo je symptotermálka „povolená“, keď je to tiež plnohodnotná antikoncepčná metóda ako každá iná.“

Princíp antikoncepcie a PPR

Keby bola „symptotermálka“ antikoncepčnou metódou, nebola by „povolená“. PPR totiž nie je antikoncepcia. Prečo?

Antikoncepcia – či už hormonálna, bariérová, úmyselná sterilizácia, prerušovaný styk a pod. má iný princíp, povedali by sme, „inú filozofiu“. **Jej princípom je zásah do fyziologických procesov nevyhnutne nutných k počatiu v ktorejkoľvek fáze plodivého procesu.** Antikoncepcia zámerne zneploďňuje pohlavný styk. Ch. West pripomína, že antikoncepcia tu nie je v prvom rade ako prostriedok zamedzenia nechcenému počatiu. Ten prostriedok tu bol už dávno – abstinencia. Antikoncepcia je tu v konečnom dôsledku na to, aby sa ľudia vyhli ťažkostiam, ktoré zdržanlivosť prináša.

Princípom PPR je vedomá orientácia vo vlastnej plodnosti a integrácia tohto poznania do zámerov pri plánovaní rodiny. PPR nijako nezasahuje a nenaruša fyziologické procesy. PPR nepotláča plodnosť, ani nesmeruje k sterilite, neslúži ako „ochrana“ proti plodnosti. To je potrebné vyjadriť.

Ďalej sú v tejto kapitole vymenované „najznámejšie prirodzené metódy“:

- a/ metóda sledovania plodných a neplodných dní
- b/ metódy sledovania bazálnej teploty
- c/ ovulačná metóda
- d/ hlienová metóda
- e/ symptotermálna metóda
- f/ počítačom vedené metódy

V tejto kapitole chýbajú nejaké odkazy na konkrétnu metódu ako príklad, alebo ako praktické odporúčanie, kde je možné sa danú metódu naučiť. Ak totiž po tejto brožúrke siahnu katolícki manželia, možno by sa chceli dozvedieť, kde je ktorá metóda dostupná.

Zároveň aj uvádzané rozdelenie prirodzených metód nie je presné. Napr. **bod a: metódy sledovania plodných a neplodných dní** – v podstate všetky metódy PPR sledujú plodné a neplodné dni. Niektoré podľa aktuálnej úrovne plodnosti prostredníctvom príznakov plodnosti, iné tieto dni sledujú výpočtom.

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) definuje prirodzené plánovanie rodičovstva ako „metódy plánovania a predchádzania tehotenstva na základe sledovania prirodzene sa vyskytujúcich známk a symptómov plodných a neplodných fáz menštruačného cyklu ženy, s absenciou pohlavného styku v plodnej fáze, pokiaľ sa využíva s cieľom tehotenstvu predísť.“¹⁰

Zrejme v tomto prvom bode autor myslel na kalendárnu metódu (známu ako Knaus-Oginova metóda), ktorá je založená na výpočte závislom od dĺžky cyklu ženy. Je potrebné povedať, že na Slovensku sa táto metóda nikde oficiálne nevyučuje.

Bod b: sledovanie bazálnej teploty: Táto metóda sa nazýva Doeringova metóda. Ako jej nevýhodu autor uvádza nutnosť vlastniť jeden stály teplomer a potrebnú disciplínu, ktorú je nutné dodržiavať pri meraní teploty v stálom čase. Prečo je nutnosť vlastniť jeden stály teplomer nevýhodou? Ekonomickou? Cena teplomera je zanedbateľná oproti iným nákladom v živote manželov. Disciplína je potrebná – ale nielen v tejto metóde, ale aj pri všetkých variantoch symptotermálnej metódy, či iných metódach PPR. Táto disciplína však rozvíja sebaovládanie. (Nakoniec, rovnako potrebujú disciplínu aj ženy, ktoré užívajú orálnu hormonálnu antikoncepciu – musia v určený čas brať konkrétnu tabletu a nesmú ju zabudnúť a vynechať.) Navyše, ženy, ktoré sa usilujú o počatie, využívajú meranie bazálnej teploty na to, aby zistili najvhodnejší čas na počatie dieťaťa. Aj keď nie sú veriace, rady príjmu túto potrebnú disciplínu – určite vyžaduje menej námahy, ako niektoré zdravotné procedúry a vyšetrenia.

bod c – ovulačná metóda: hovorí o metóde, ktorá meria hladinu hormónov, takže dokážeme presne určiť okamih ovulácie. Zaujímalo by ma, ako by v praxi mohla žena túto metódu používať. Podľa dostupných možností u nás nie je možné denne merať presne hladinu estrogénu. Sú prístroje, ktoré sa o to snažia – ale tie autor zaradil do skupiny **f – počítačom vedené metódy**. Tieto prístroje, ktoré vyhodnocujú z telesných tekutín úroveň hladiny hormónu (alebo koncentráciu iných látok) zatiaľ nedokážu presne určiť okamih ovulácie. V praxi sa využívajú skôr na dosiahnutie tehotenstva, nie na jeho predchádzanie. Sada testov na určenie obdobia blízkeho ovulácii sa tiež konkrétne využíva na dosiahnutie tehotenstva, a tiež nedokáže presne určiť okamih ovulácie. Tento je možné presne určiť ultrazvukom – ale to by prakticky znamenalo trvalé sledovanie vývoja folikulu usg sondou, čo je v praxi nereálne.

bod d – hlienová metóda: Bolo by dobré konkrétne napísať názvy hlienových metód, ktoré sú dostupné – Billingsova metóda, Creightonský model a pod.

bod e – symptotermálna metóda: Symptotermálna metóda má viaceré varianty: napr. Bonnský variant (rozšírený v Českej republike),¹¹ Rötzerov variant STM (známy aj na Slovensku),¹² prostredníctvom Ligy pár páru a jej vyškolených manželských párov sa na Slovensku i v Českej

¹⁰ WHO, *Natural family planning: A guide to the provision of services*. WHO: Geneva 1988, s. 10.

¹¹ Informácie o Bonnskom variante STM (resp. nemeckom variante) sú na stránke <http://www.cenap.cz/ppr-metody.php>.

¹² Viac informácií o Rötzerovom variante STM je možné získať zo slovenskej webovej stránky <http://www.elep.sk/dr-roetzer>. Na Slovensku tento variant STM šíri občianske združenie ELEM.

republike šíri Kippley-Prem variant symptotermálnej metódy, ktorý má vypracované kombinácie pravidiel pre rôzne situácie manželov.¹³

Štatistiku o nízkej rozvodovosti párov používajúcich túto metódu, ktorá je pri tomto bode uvedená, by bolo treba uviesť príslušným zdrojom. Predpokladám, že tieto údaje sú prevzaté z materiálov LPP a je výsledkom výskumu malej štúdie medzi lektorskými párami STM a robil ju John Kippley, spoluautor Kippley-Prem variantu STM.

f – počítačom vedené metódy – uviedla by som skôr „vyhodnocované“ namiesto slova „vedené“. V LPP sme postupne pripravili závery z porovnania súčasného používania niektorých týchto prístrojov s metódou STM, ktoré robili ženy skúsené v symptotermálnej metóde. Výsledky boli rôzne – napr. testovacie tyčinky sekrétu slín sa ukázali ako veľmi málo spoľahlivé, rovnako aj Eva-test, ktorý je u nás dostupný. Záver testovania ukázal, že tieto prístroje zatiaľ neposkytujú väčšiu spoľahlivosť ako STM metóda (nie Billingsova).

Navrhujem takéto rozdelenie metód PPR:

Metódy prirodzeného plánovania rodičovstva (PPR)			
založené na fixnom pravidle alebo výpočte	založené na sledovaní aktuálnej úrovne plodnosti		
	podľa jedného príznaku	podľa minimálne dvoch príznakov	vyhodnocuje prístroj
kalendára metóda (Knaus-Ogino m.) SDM (Standard Day Method)	Doeringova m. (teplota) Billingsova ovulačná m. Creightonský model TDM (Two Day Method)	STM Roetzerov variant STM Kippley Prem variant STM Bonnský variant	testery slín Persona Eva test ovulačné testery

10. kapitola: Reakcie mladých

Každá z otázok či názorov by mala byť zodpovedaná správne a dostatočne.

Otázka:

Čo s tým, keď žena užíva antikoncepciu nie kvôli tomu, aby neothotnela, ale má na to iné dôvody?

Odpoveď:

Môže sa jednať o niektoré lieky, ktoré majú ako sekundárne aj antikoncepčné účinky (pozri kap. 9.)

Táto odpoveď v podstate nič nehovorí. Je potrebné povedať, že dôvody musia byť oprávnené (nie napr. kvôli estetike pleti, keď má dievča akné), teda dobro (osoh) hormonálnej terapie musí byť väčší ako zdravotné riziká. Ak je potrebné hormonálnu antikoncepciu užívať, ženy, ktoré žijú aktívnym pohlavným životom, musia vziať do úvahy možný postfertilizačný (abortívny) efekt tejto liečby. Odpoveď sa odvoláva na 9. kapitolu – zrejme bola myslená kapitola ôsma, kde sa píše, že „*platí jednoduchá zásada: Môžeme prijímať lieky, ak naším prvotným úmyslom je liečenie choroby. Prvotným účinkom nesmú byť antikoncepčné dôsledky. Tieto pripúšťame len ako druhoradý účinok, ale priamo ich nechceme.*“ To je jasné mnohým manželom, ktorí stoja pred touto

¹³ Šírenie metódy prostredníctvom manželských párov je jednou zo základných myšlienok Ligy pár páru. Slovné spojenie „pár páru“ Liga prevzala z výzvy encykliky *Humanae vitae*, aby manželské páry pomáhali svojím svedectvom a skúsenosťou ďalším párom (porov. HV 26). Viac informácií o STM metóde sa dá získať z webovej stránky: <http://www.lpp.sk>.

voľbou – skôr však sa pýtajú, čo potom s intímny životom? Môžu vziať na seba zodpovednosť za to, že spolu s užívaním hormonálnej antikoncepcie môžu byť zničené oplodnené vajíčka? Tu je potrebná konzultácia s odborníkmi, ktorí sa vyjadria, nakoľko je daná liečba nutná. Nie každá hormonálna liečba naruša ovuláciu – napr. antikoncepcný účinok IUS Mirena je založený prevažne na jej lokálnom pôsobení, takže eventuálne je možné sledovať podľa krivky bazálnej teploty čas ovulácie a za neplodné obdobie považovať až fázu po ovulácii. Potom by mohli manželia, kde musí žena mať napr. Mirenu, mohli využiť na spojenie tieto neplodné dni. Zatiaľ nám však chýbajú dostatočné skúsenosti so sledovaním plodného a neplodného obdobia v prípade tejto terapie.

Nepáči sa mi názor Cirkvi. Niektoré názory Cirkvi na antikoncepciu sa mi veľmi nepáčia.

Mnohí nesúhlasia s názorom Cirkvi, lebo dostali len takéto nepresné informácie, ktoré nevysvetlili podstatu manželskej čistoty. Akoby metódy PPR stále boli považované aj v Cirkvi len za nejakú kresťanskú alternatívu antikoncepcie.

Nepáči sa mi názor Cirkvi, že antikoncepcia kazí zmluvu rodičov s Bohom.

odpoveď: Manželia sa pri používaní stavajú na pozíciu rozhodovania o živote – to je však pozícia Boha (pozri 4. kapitolu).

Kde je napísaná formulácia, že „antikoncepcia kazí zmluvu rodičov s Bohom“? Kde Cirkev učí, že jej používaním sa manželia stavajú na pozíciu rozhodovania o živote?

Cirkev učí, že prirodzený zákon nie je možné zmeniť, že do prirodzených procesov plodenia sa nemá úmyselne a vedomo zasahovať s cieľom zneploďiť pohlavný styk. Učí, že manželia majú právo rozhodovať o tom, koľko budú mať detí. Môžu zo spravodlivých dôvodov regulovať počatie. Učí o manželskej láske, atď.

Ak sa má dieťa narodiť, narodí sa. Boh je silnejší ako tabletky.

Niekedy má antikoncepcia zmysel, ale dá sa to obísť neplodnými dňami.

Tieto názory sú ponechané bez odpovede a komentára. (Ako súhlas?)

Pritom ani jedno z tvrdení nie je presné. Sú deti, ktoré Boh chcel, a mali sa narodiť. Ale Boh rešpektuje slobodnú vôľu rodičov, ktorí zničia ich život. Neznamena to, že tieto deti sa nemali narodiť. Boh vari nie je silnejší ako človek? Nemôže zachrániť dieťa ženy, ktorá podstupuje interrupciu?

A pokiaľ ide o efektivitu, ani metódy PPR neposkytujú 100 % efektivitu pri predchádzaní tehotenstvu. Tú poskytne len absolútna zdržanlivosť alebo kastrácia.

Samozrejme, verím, že každé dieťa, ktoré je počaté, tu má svoje miesto. Aj keby bolo počaté neplánovane, aj keby bolo počaté zo žiadostivosti alebo nezodpovednosti, tak Boh v okamihu jeho počatia dá rodičom pomáhajúcu milosť, aby to dieťa mohli dobre vychovať – ale nevezme im ťažkosti spojené so starostlivosťou a výchovou dieťaťa.

K druhému tvrdeniu „dá sa to obísť neplodnými dňami“ – **metódy PPR nie sú obchádzaním antikoncepcie**. Toto však často nie je jasné ani niektorým v Katolíckej cirkvi. Napr. katolícky kňaz a obľúbený autor Marek Vácha používa takýto príklad, aby dokázal „morálny kaz“, ktorý mu prekáža na PPR: Manželov používajúcich PPR prirovnáva k ľuďom, ktorí vedia, že do ich domu z času na čas prichádza hosť túžiaci odovzdať im vzácny dar. A pretože návštevy hosta sa opakujú s určitou pravidelnosťou, manželia si vyvinuli akýsi kalendár príchodov a odchodov, aby sa s hosťom nestretli a odišli vždy pred zaklopaním. Pritom však alibisticky dvíhajú ruky a tvrdia, že sa predsa daru života nebránia, len neboli doma. Svoje konanie nepochopiteľne považujú za čestné.¹⁴

¹⁴ Porov. VÁCHA, M., „Jak přirozené je přirozené plánování rodičovství?“ In: <http://www.getsemany.cz/node/713> (28. 1. 2008).

V tomto príklade je omyl v tom, že Boh dar života manželom nevnučuje s určitou pravidelnosťou. On ich pozval k spolupráci. Manželia používajúci PPR na reguláciu počatia neobchádzajú vzácného hosťa, nevyhýbajú sa mu. Oni sú s ním spojení a s ním spolupracujú.

Pápež Ján Pavol II. pripomína vo svojich katechézach, že *pokiaľ je „metóda“ oddelená od etickej dimenzie, je používaná čisto utilitaristickým spôsobom – vtedy sa prestáva vnímať, aký je rozdiel medzi touto a inými „metódami“. Potom sa o metódach prirodzeného plánovania rodiny začína hovoriť iba ako o inej forme antikoncepcie.*¹⁵

Prečo Cirkev odsudzuje kondómy, keď chránia pred pohlavnými chorobami?

odpoveď: Kondómy v skutočnosti nedokážu úplne ochrániť pred vážnymi pohlavnými chorobami (pozri 3. kapitolu).

Táto odpoveď neodpovedá na otázku. Aj keď je pravda, že kondómy nie sú 100 % ochranou pred prenosnými pohlavnými chorobami, je pravdou aj to, že určité riziko znižujú. Ale aj keby boli spoľahlivou ochranou, aj tak by stanovisko Cirkvi ostalo nezmenené.

Prečo?

Preto, lebo použitie kondómu narušuje manželský akt. Ruší ten unitívny význam manželského aktu, a tým aj jeho prokreatívny význam. Zasahuje do plodivých procesov, ide proti prirodzenosti človeka a proti prirodzenému zákonu... Nerešpektuje dôstojnosť človeka... atď.

Z pohľadu kresťanov je antikoncepcia blbosť, ale ja ju uznávam. Je potrebná a nikto ma od toho neodhovori. Nemienim mať 15 detí.

odpoveď: Ak budeme používať prirodzené metódy, antikoncepcia nebude potrebná.

Názor tohto mladého človeka je podmienený potrebou antikoncepcie zo zodpovednosti. Odpoveď ponúka iný prostriedok na uplatnenie zodpovednosti (prirodzené metódy), ale nehovori „prečo“ je antikoncepcia prostriedkom zlým.

Antikoncepcia je určite na niečo dobrá. Ale ak sa partneri rozhodnú spolu spať, mali by chcieť aj dieťa.

Tento názor je bez komentára. Myslím, že by sa žiadalo upraviť tento názor tak, že ak sa partneri rozhodnú mať pohlavné spojenie, musia počítať s tým, že ich spojenie môže viesť k počatiu – aj napriek tomu, že správne dodržia všetky zásady PPR. Nejaké minimálne percento možnosti počatia tu vždy je. V knihe *Láska a zodpovednosť* píše Ján Pavol II. ako kardinál K. Wojtyła takto:

*Pokiaľ v manželstve muž a žena, čo spolu pohlavne žijú, nepoužívajú žiadne zákroky či umelé prostriedky zamerané na vylúčenie prokreácie „in potentia“, potiaľ zachovávajú vo svojom vedomí a vo svojej vôli to „môžem byť otcom“, „môžem byť matkou“. Postačí, že sú pripravení prijať skutočnosť počatia aj vtedy, keď si ho v danom prípade neželajú.*¹⁶

Preto nemôžeme súhlasiť s tým, že ak sa partneri rozhodnú spolu mať pohlavný styk, mali by *chcieť* aj dieťa – namiesto „chcieť“ by bolo lepšie dať slovo „prijať“ - aspoň v komentári k tomuto názoru mladého človeka.

¹⁵ Porov. *Teologie těla. Katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*, s. 556.

¹⁶ Porov. Wojtyła, K., *Láska a zodpovednosť*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave 2003, s. 183 – 185.